

Iceland
Liechtenstein **Active**
Norway **citizens fund**

Avatud Eesti Fond
Open Estonia Foundation

Eesti Avatud Ühiskonna Instituut

KÖRGESAAR & LAASIK
ADVOKAADIBÜROO – LAW OFFICE

Pärnu Naiste Tugikeskus

"Istanbuli konventsioon Eestis. Variraport"

Projekti rahastab EMP toetuste Aktiivsete Kodanike Fond, mida vahendab Avatud Eesti Fond koostöös Vabaühenduste Liiduga

Projekt "Istanbuli konventsioon Eestis. Variraport" viiakse läbi perioodil 01.06.2021 – 31.05.2023 kestvusega 24 kuud. Projekti viib ellu MTÜ Eesti Avatud Ühiskonna Instituut koostöös Advokaadibürooga "Kõrgemäe & Laasik" ja Pärnu Naiste Tugikeskusega.

Projekti põhieesmärgiks on saavutada kvalitatiivselt uus tase ja läbimurre soolise ja lähisuhtevägivalla ennetamisel ja tõkestamisel Eestis. Projekt on vajalik, et tõhustada Eesti suutlikkust Istanbuli konventsiooni rakendamisel ja jõuda miinimumnõuete täitmiselt konventsiooni tervikliku rakendamiseni, arvestades kõiki põhinõueteid ja sätteid. Koostatakse variraport, kus analüüsitakse Eesti seadusandluse vastavust Istanbuli Konventsiooni nõuetele ja riigi võimekust täita Istanbuli Konventsiooni nõudeid ohvrite ees, selgitatakse kuivõrd on kaitstud vägivalla eest erinevad haavatavad riskirühmad (rahvusvähemused, immigrandid, LGBT inimesed, puuetega naised, eakad naised, noored naised jt). Projekti olulisemad tegevused on sisendi kogumine variraportiks kohalikult tasandilt ja sellega seonduv huvikaitsetegevuse arendamine. Projekti jooksul saavutatakse uus tase vabaühenduste, eeskätt naisorganisatsioonide võimekuse osas, naistevastase- ja perevägivalla ohvrite õiguste kaitsesse kaasatakse uusi inimesi kohalikult tasandilt, moodustatakse üle-eestiline võrgustik, mille ülesandeks on jälgida Istanbuli Konventsiooni nõuete rakendamist Eestis. Projekti partneri advokaadibüroo "Kõrgemäe & Laasik" ülesandeks on läbi viia Eesti seadusandluse juriidiline analüüs. Pärnu Naiste Tugikeskuse ülesanneteks on viia läbi vabaühenduste, eeskätt naisorganisatsioonide seminare/ümarlaudu võrgustiku moodustamiseks, tagamaks nende suutlikkust ja kompetentsi jälgida Istanbuli konventsiooni täitmist Eestis.

Otsesed eesmärgid

1. Viia läbi sõltumatu juriidiline analüüs selgitamaks, kuivõrd efektiivne on Eesti praegune seadusandlus soolise ja lähisuhtevägivalla ennetamisel ja tõkestamisel ja kuivõrd vastab Istanbuli Konventsiooni nõuetele. Anda ülevaade, millistes valdkondades pärast konventsiooni allakirjutamist ja ratifitseerimist on toimunud positiivsed muudatused; millistes valdkondades vajab õiguslik raamistik tugevdamist ja edasi arendamist; Töötada välja ettepanekute pakett seadusmuudatuste tegemiseks ja soolise ning

lähisuhtevägivalda puudutava juriidilise regulatsiooni efektiivsemaks muutmiseks, mis esitatakse variraportis.

2. Selgitada, milline on Eesti riigi suutlikkus täita Istanbuli Konventsioonis ette nähtud nõudeid soolise ja lähisuhtevägivalla ohvrite ees, kuivõrd on kaitstud vägivalla eest erinevad haavatavad riskirühmad (rahvusvähemused, immigrandid, LGBT inimesed, puuetega naised, eakad naised, noored naised jt). Anda ülevaade, millised muudatused on toimunud ohvriabi süsteemis pärast konventsiooni ratifitseerimist ja töötada välja ettepanekute pakett, milline peaks olema konventsiooni nõuetele vastav ohvriabi süsteem.
3. Kujundada soostereotüüpideta õiguskaitsekultuuri ja suhtlemisstandardeid, mis aitavad suurendada ohvrite usaldust õiguskaitseorganite vastu, julgustavad koostööd tegema.
4. Tõhustada koostööd ohvritega: vähendada vägivalatseja vastu esitatud avalduste tagasivõtmist ja suurendada kohtusse jõudvate juhtumite arvu.
5. Vähendada lepitamisega lõpetatud soolise ja lähisuhtevägivalla juhtumite osakaalu.
6. Kohaliku tasandi kogukondade kaasamine soolise ja lähisuhtevägivalla ennetamisel ja tõkestamisel teemal kaasa rääkima
7. Vabaühenduste, eelkõige naisorganisatsioonide jõustamine, tagamaks nende suutlikkust ja kompetentsi jälgida Istanbuli konventsiooni täitmist Eestis ja vajadusel ka sekkuda ning teha ettepanekuid.
8. Haavatavate gruppide (rahvusvähemused, immigrandid, LGBT inimesed, puuetega naised, eakad naised, noored naised jt) jõustamine, et tõsta nende suutlikkust senisest enam oma huvide eest seista, teavitama vägivalla juhtumitest, abi otsida ning vägivaldsest suhtest väljuda

Kaudsed eesmärgid

- 1) Soolise ja lähisuhtevägivalla kui inimõiguste rikkumise teadvustamine
- 2) Soolise ja lähisuhtevägivalla ennetamine läbi üldise teadlikkuse tõusu ühiskonnas
- 3) Haavatavate gruppide (rahvusvähemused, immigrandid, LGBT inimesed, puuetega naised, eakad naised, noored naised jt) turvalisuse kasv ja seeläbi nende üldise olukorra paranemine
- 4) Soolise ja lähisuhtevägivalla vähenemine ja seeläbi üldise kuritegevuse fooni langemine ühiskonnas
- 5) Soostereotüüpide vähenemine ja soolise võrdsuse kasv Eestis
- 6) Uue põlvkonna (lapsed ja noorukid) kasvu ja arengutingimuste paranemine
- 7) Stabiilsema ühiskonna kujunemine

Projekt on vajalik, et tõhustada Eesti riigi ja ühiskonna suutlikkust Istanbuli konventsiooni rakendamisel ja jõuda miinimumnõuete täitmiselt konventsiooni tervikliku rakendamiseni. Koostatakse variraport, mis annab ülevaate, kuivõrd Eestis järgitakse Istanbuli konventsiooni nõudeid. Projekti olulisemad tegevused on sisendi kogumine variraportiks. Töötatakse välja indikaatorite süsteem (umbes 100 näitajat) Istanbuli konventsiooni rakendamise hindamiseks Eestis ja variraporti koostamiseks.

Advokaadibüroo "Tambet ja Laasik" poolt viiakse läbi sõltumatu juriidiline analüüs selgitamaks, kuivõrd efektiivne on Eesti praegune seadusandlus soolise ja lähisuhtevägivalla ennetamisel ja tõkestamisel ja kuivõrd vastab Istanbuli Konventsiooni nõuetele. Antakse ülevaade, millistes valdkondades pärast konventsiooni allakirjutamist ja ratifitseerimist on toimunud positiivsed muudatused; millistes valdkondades vajab õiguslik raamistik tugevdamist ja edasi arendamist. Analüüsitakse parimaid praktikaid Istanbuli konventsiooni nõuete täitmise osas mõnes Euroopa Liidu riigis (näiteks Hispaania, Suurbritannia, Saksamaa), et selgitada, mida oleks Eestil õppida ja rakendada. Töötatakse välja ettepanekute pakett seadusmuudatuste tegemiseks ja soolise ning lähisuhtevägivalla puudutava juriidilise regulatsiooni efektiivsemaks muutmiseks, mis esitatakse variraportis.

Viiakse läbi üle-eestiline ekspertküsitlus vägivalla ohvrit abistavate spetsialistidega (sotsiaal- ja tervishoiutöötajad, psühholoogid, ohvriabitöötajad, perearstid) (100 ankeeti). Eesmärk on selgitada, millised on peamised probleemid ja takistused Istanbuli konventsiooni rakendamisel Eestis.

Viiakse läbi süvaintervjuud ja grupiarutelud haavatavate gruppide naistega (rahvusvähemused, immigrandid, LGBT inimesed, puuetega naised, eakad, noored jne). et selgitada, kuivõrd on need riskirühmad kaitstud vägivalla eest ja millist abi on ohvriabisüsteem suuteline neile pakkuma.

Vabaühenduste, eeskätt naisorganisatsioonide baasil luuakse üleriigilise kodanikualgatuse võrgustik Istanbuli konventsiooni rakendamise jälgimiseks. Võrgustiku eesmärk on korraldada ühiseid arutelusid ja seminare Istanbuli konventsiooni rakendamise kohta, aruteludesse on kaasatud ka haavatud gruppide

esindajad ja kohalikud kogukonnad üle kogu Eesti. Võrgustik töötab välja plaani, kuidas vajadusel sekkuda Istanbuli konventsiooni rakendamisse ning teha ettepanekuid soolise ja lähisuhtevägivalla ennetamiseks ja tõkestamiseks.

Kogutud sisendi põhjal valmib variraport Istanbuli konventsiooni nõuete järgimisest Eestis. Variraport sisaldab ka ettepanekute paketti seadusmuudatuste tegemiseks ja ohvriabisüsteemi arendamiseks.

Ka on projekti eesmärgiks faktipõhine ja uudsel informatsioonil tuginev soolise ja lähisuhtevägivalla ohvrite ning laia avalikkuse aga samuti spetsialistide ja seadusandjate teadlikkuse tõstmine, mille aluseks on läbiviidud uuringute käigus kogutud informatsioon.

Laia avalikkuse aga ka spetsialistide üldine teadlikkuse tõstmine:

- Meediapresentatsioon uuringute tulemuste tutvustamiseks
- Uuringutel põhinevad artiklid
- Seminar Riigikogu liikmetele, Istanbuli Konventsiooni tervikliku rakendamise toetuseks
- EAÜI kodulehekülje alamlehekülg projekti tutvustamiseks
- Projekti lõppkonverents